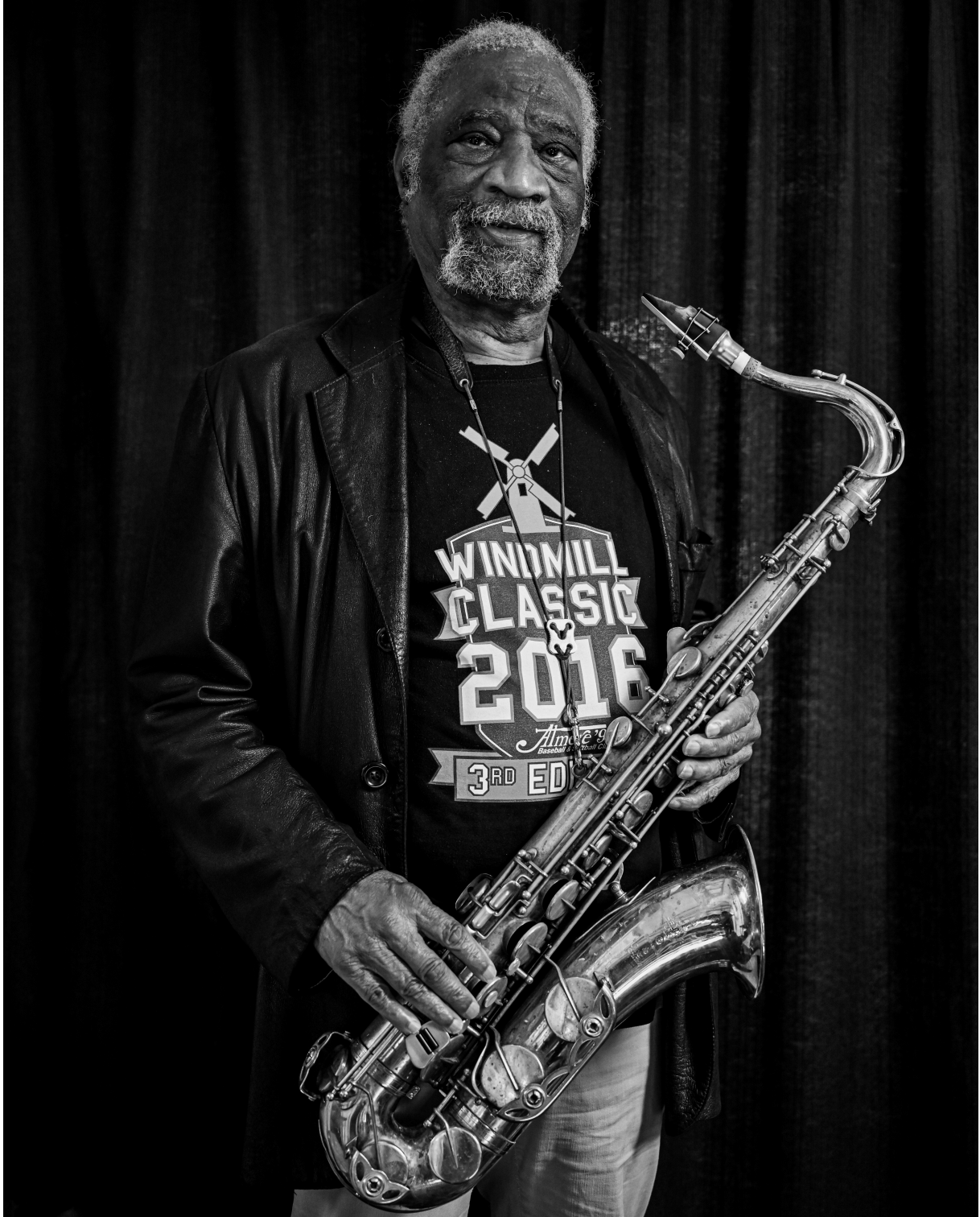

De Mooiste Gezichten van Zutphen

Ric Stokes

Op een zonnige dag ontvangt hij me allerhartelijkst op de grote zolder van zijn woning. Deze ruimte die gevuld is met instrumenten, geluidsapparatuur en foto's van muzikanten ademt jazz uit en ik ben blij dat ik zijn verhaal mag opschrijven.

Hij is in 1947 geboren in Harlem, New York City. Hij was als baby twee maanden te vroeg geboren en had daardoor een kwetsbare gezondheid. Omdat zijn vader beroepsmilitair was hebben ze vaak moeten verhuizen. Op zijn achtste jaar verhuisden ze naar Texas. Aan de ene kant was dat prettig omdat hij daar veel buiten kon spelen. Maar de scholen die daar voor zwarte mensen beschikbaar waren slecht en voelde voor hem als tijdverspilling. Later verhuisde hij nog naar Washington en naar de Filippijnen. Daar zat hij voor het eerste op een blanke school. Dat was echt heel erg anders en beter. Hij heeft er goede herinneringen aan al moest hij plotseling heel hard werken omdat de eisen die werden gesteld veel hoger waren. Voor hem was het vooral ook fijn dat hij op school en in vrije tijd met blanke mensen in contact kwam. Die periode maakte diepe indruk. Toen hij terug moest naar de Verenigde Staten was de overgang zwaar omdat de tegenstellingen tussen zwart en wit daar nog altijd groot waren in het dagelijkse leven.

Nadat hij van Highschool afkwam ging hij op 19 jarige leeftijd militaire dienst in en werd uitgezonden naar Vietnam. Hij deed dat vanuit de gedachte dat hij daar de mensen zou gaan helpen. Na enkele dagen werd duidelijk dat de realiteit anders was. 'De mensen in Vietnam werden nog slechter behandeld dan de zwarte mensen in Amerika', zo vertelt hij me. 'Het racisme zit zo diep geworteld in de Amerikaanse samenleving.' Na een periode van een jaar in Vietnam te zijn geweest waarin hij veel verschrikkelijke dingen meemaakte kwam hij terug. Omdat hij een uitstekende beoordeling kreeg voor zijn inzet werd hem een goede baan in het Pentagon aangeboden. Het was ook een tijd waarin racisme nog altijd heel erg voelbaar aanwezig was en daarom vertrok hij na twee jaar uit Amerika en kwam als militair terecht op een hoofdkwartier van de NAVO in Limburg. Na zes maanden werd hij overgeplaatst naar Duitsland. Op dat moment zag hij zijn werk als militair niet meer zitten en deserteerde, aanvankelijk in Zweden waar hij asiel kreeg aangeboden. Toen is hij na enkele jaren gaan zwerven door Europa en reisde vaak van Zweden naar Spanje. Amsterdam lag daar middenin en hij had daar vrienden. Het was inmiddels 1969, een hele leuke tijd.

De keus om muzikant te worden maakte hij vlak voordat hij uit Amerika vertrok. Hij vertelt me hoe hij bedacht dat als het luisteren naar muziek als zo fijn is, hoe mooi het moet zijn om het zelf te kunnen maken. Hij begon op een blokfluit en ging later gitaar spelen. Toen hij in Amsterdam woonde was dat een periode van feesten maar kwam hij als muzikant niet echt vooruit. En zo belde hij een vriendin die in Zutphen woonde. Zij nodigde hem uit om een weekend te komen met als doel afstand te nemen en alles eens vanuit een ander perspectief te bekijken. Die eerste dag leerde hij ook een vrouw kennen waar hij later mee zou trouwen. Vanaf het eerste moment was hij ook verliefd op de stad. 'Je voelt geschiedenis onder je voeten' zegt hij enthousiast. Opmerkelijk is dat hij me vertelt dat racisme in die tijd hier veel minder speelde dan nu. Kinderen keken hem wel met grote ogen aan omdat ze toen nog niet veel zwarte mensen zagen maar hij werd overal wel met respect behandeld.

Op een dag zag hij ergens een dwarsfluit liggen en vroeg hij of hij er op mocht spelen. Vanaf de eerste toon die hij erop speelde was hij erdoor geraakt en wist het zeker: dit wil ik doen! Met een aanvankelijk geleende dwarsfluit nam hij lessen op een muziekschool in Zutphen. Het was ook een moment waarop hij met klassieke muziek in aanraking kwam. In zijn hart wilde hij jazzmuzikant worden maar de klassieke muziek sprak hem aan. Na acht jaar les te hebben gehad ging hij naar een muziekopleiding in Amsterdam en schreef

zich in voor de jazz-opleiding. Maar na een jaar merkte hij dat hij uit de praktijk eigenlijk alles als kende en zo besloot hij over te stappen naar de klassieke opleiding.

Nadat hij deze opleiding had afgerond kreeg hij gelijk een baan als muziekdocent aan de Muziekschool Zwolle Zuid voor saxofoon en dwarsfluit. Die baan deed hij 26 jaar lang. De belangrijkste reden om te stoppen was dat hij opa werd en heel graag meer tijd met zijn kleinkind door wilde brengen. Ook besloot hij vanaf toen niet meer in het buitenland op te treden, om dezelfde reden.

Een mooie anekdote is zijn optreden in Afrika. Hij had ooit voor de ambassadeur van een Afrikaans land opgetreden en deze man werd later president. Hij nodigde hem toen persoonlijk uit om te komen spelen. Voor het eerst in zijn leven was hij in een land waar iedereen zwart was. Het gaf een gevoel van ontspanning hoewel hij zich niet van bewust was van de spanning die hij elders altijd had gevoeld omdat dat zijn norm was geworden.

Vandaag de dag is hij nog altijd actief met optredens in het land. Tot slot vertelt hij me nog een mooi verhaal over hoe hij tot twee keer toe BB King ontmoette. In zijn laatste gesprek met hem vroeg hij of BB King eenmaal terug in Amerika zijn vader wilde bellen om te zeggen dat alles goed was. Twee weken later belde zijn vader hem vol ongeloof op dat hij door deze blueslegende was gebeld !

Vandaag was zo'n dag waarop ik me realiseer wat een bijzondere mensen er in Zutphen wonen, en wat een voorrecht het is om ze te mogen portretteren. Zoals ook deze geweldig vriendelijke muzikant, Ric Stokes !